

ENVIRONMENTAL AND ROAD SAFETY AWARENESS

Semester-IV

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : The candidates are required to attempt two questions each from Section A and B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 15 short answer type questions carrying 2 marks each.

Section - A

1. What do you mean by Environment ? What are the main features of Environment ? 10
2. What do you mean by Deforestation ? What are the causes and effects of deforestation ? 10
3. Describe an Aquatic Ecosystem. 10
4. Explain different types and value of Biodiversity. 10

Section - B

5. What are Disasters ? What are the causes of different disasters ? Write their effects on environment. 10
6. What do you understand by the term 'Population Explosion' ? What are the consequences of overpopulation ? Name different family welfare programmes. 10
7. What issues are involved in enforcing Environmental legislation ? How will you create awareness regarding implementation of these Laws ? 10
8. What do you know about Traffic rules ? 10

Section - C

9. Write short answers :
 - (a) What is the importance of Environmental studies. 2
 - (b) What do you mean by the terms Atmosphere and Hydrosphere ? 2
 - (c) What is the effect of big dams on tribal people and environment ? 2
 - (d) What are energy resources ? Name their types. 2
 - (e) What is food chain and food web ? 2
 - (f) What do you mean by primary and secondary ecological succession ? 2
 - (g) Write a note on Biosphere Reserve. 2
 - (h) Briefly describe Threatened and Extinct Species. 2
 - (i) What is Solid Waste Management ? 2
 - (j) What measures should be taken to reduce Air Pollution ? 2
 - (k) What do you mean by First Aid ? 2
 - (l) What is the meaning of 'Sustainable Development' ? 2
 - (m) What is Rain Water Harvesting ? 2
 - (n) What do you mean by 'Ecosystem' ? 2
 - (o) Write a short note on Noise Pollution. 2

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ ਅਤੇ ਐ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਏ ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 15 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

- ਭਾਗ - ਉ**
1. ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ (ਰੂਪ) ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? 10
 2. ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? 10
 3. ਜਲ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10
 4. ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਨ ? 10
- ਭਾਗ - ਅ**
5. ਆਵਤ ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਭਿੰਨ ਆਵਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 10
 6. 'ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਸਫੋਟ' ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ? ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ? ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ। 10
 7. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ? ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੋਗੇ ? 10
 8. ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? 10
- ਭਾਗ - ਏ**
9. ਸੰਖੇਪ ਉਤਰ ਦਿਉ :
 - (a) ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ? 2
 - (b) 'ਵਾਯਮੰਡਲ' ਅਤੇ 'ਜਲਮੰਡਲ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ? 2
 - (c) ਵੱਡੇ ਭੋਜਨਾਂ ਦਾ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (d) ਉਰਜਾ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ। 2
 - (e) ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਜਾਲ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (f) ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (g) ਜੀਵ ਮੰਡਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 2
 - (h) ਖਤਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਲੁਪਤ ਹੋਈਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦੱਸੋ। 2
 - (i) ਠੋਸ ਕੂੜੇ ਕਰਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (j) ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੱਸੋ। 2
 - (k) ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (l) ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (m) ਵਰਖਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 2
 - (n) ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
 - (o) ਸੌਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। 2